

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su vam potrebne dodatne informacije, pogledajte naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informativna naznaka o sudskoj praksi Suda broj 125

Decembar 2009. godine

M. v. protiv Njemačke - 19359/04

Presuda od 17.12.2009 [Odjeljenje V]

Član 5.

Article 5-1

Lišavanje slobode

Zakonito hapšenje ili pritvaranje

Držanje podnosioca predstavke u preventivnom pritvoru duže od perioda koji je bio maksimalno dozvoljen u vrijeme pritvaranja: *povreda*

Član 7.

Član 7-1

Strožija kazna

Retroaktivnost

Retroaktivno produženje preventivnog pritvora od maksimalnih deset godina na neograničeno trajanje: *povreda*

Činjenice – Podnosilac predstavke je osuđen za pokušaj ubistva i razbojničku krađu na zatvorsku kaznu u trajanju od pet godina 1986. godine. Osim toga, pretresni sud je naložio da on bude preventivno pritvoren, što je bila mjera potrebna zbog sklonosti podnosioca predstavke da počinji nova krivična djela koja

ozbiljno ugrožavaju fizički integritet njegovih žrtava. On je već bio osuđen i zatvaran u više navrata, naročito zbog pokušaja ubistva, krađe, nanošenja fizičkih povreda i ucjene. Prema mišljenju suda, moglo se predvidjeti da bi on mogao ponovo počiniti spontana djela nasilja, što ga je činilo osobom opasnom za javnost. Podnosilac predstavke je odslužio zatvorsku kaznu u augustu 1991. godine i od tada se nalazi u preventivnom pritvoru. U aprilu 2001. godine, sud je odbio njegov zahtjev za privremeni otpust te je naložio da bude zadržan u preventivnom pritvoru nakon 8. septembra 2001. godine, što je predstavljao datum kada je maksimalni desetogodišnji period, koji je prethodno odobren, istekao. Sud je, prilikom donošenju tog naloga, primijenio krivični zakon, onako kako je izmijenjen zakonom koji je stupio na snagu u januaru 1998. godine. On je istakao da je izmijenjena odredba primjenjiva i na zatvorenike koji su bili u preventivnom pritvoru prije nego što je zakon stupio na snagu te je dodao da, zbog težine krivičnih djela koje je počinio podnosilac predstavke i vjerovatnoće da bi mogao počiniti nova krivična djela, njegovo zadržavanje u preventivnom pritvoru nije disproportionalno. Apelacioni sud je potvrdio da opasnost podnosioca predstavke iziskuje njegovo zadržavanje u preventivnom pritvoru te je dodao da takav pritvor nije u suprotnosti sa principom neretroaktivnosti u krivičnom pravu.

Podnosilac predstavke je uložio ustavnu žalbu, ali je bila bezuspješna. Savezni ustavni sud je posebno istakao da su ukidanje maksimalnog perioda pritvora, koji je primjenjiv na prvobitno stavljanje u preventivni pritvor, i primjena te mjere na kriminalce koji su smješteni u preventivni pritvor prije stupanja na snagu te nove odredbe, a još uvijek nisu odslužili kaznu, u skladu sa Ustavom. On je također smatrao da retroaktivna primjena izmijenjene odredbe krivičnog zakona nije disproportionalna.

Pravo – Član 5. stav 1: Sud je potvrdio da je prvobitno stavljanje podnosioca predstavke u preventivni pritvor, prije isteka desetogodišnjeg perioda, proizašlo iz činjenice da ga je "osudio" sud koji je donio presudu 1986. godine i da je, prema tome, ono zasnovano na članu 5. stav 1. tačka (a). Međutim, Sud je zaključio da ne postoji dovoljna uzročno-posljedična veza između osude podnosioca predstavke i produženja lišavanja slobode nakon perioda od deset godina u preventivnom pritvoru, što predstavlja produženje koje je omogućeno samo kasnijom izmjenom zakona 1998. godine. Sudovi nadležni za izvršenje kazni su opravdali produženje pritvora podnosiocu predstavke rizikom da bi podnosilac predstavke mogao počiniti nova teška krivična djela – slična onima za koja je prethodno osuđen – ako bude pušten na slobodu. Međutim, ta potencijalna nova djela nisu dovoljno konkretna ni specifična, što iziskuje sudska praksa Suda u pogledu vremena i mjesta gdje bi ona mogla biti počinjena i žrtava, te ona ne potpadaju pod opseg člana 5. stav 1. tačka (c). Domaći sudovi nisu odlučili da produže pritvor podnosiocu predstavke na osnovu toga što je on bio mentalno neuračunljiv. Prema tome, njegov pritvor ne može biti opravdan ni pozivanjem na član 5. stav 1. tačka (e). Ukratko, preventivni pritvor podnosioca predstavke nakon isteka perioda od deset godina ne može biti opravdan nijednom alinejom člana 5. stav 1.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 7. stav 1: Sud je morao odrediti da li preventivni pritvor podnosioca predstavke predstavlja "kaznu" u smislu te odredbe. Prema njemačkom pravu, takva mjera se ne smatra kaznom na koju se primjenjuje apsolutna zabrana retroaktivnog kažnjavanja, nego korektivnom i preventivnom mjerom čiji je cilj zaštita javnosti od opasnih počinilaca krivičnih djela. Međutim, kao i zatvorska kazna, preventivno zatvaranje podrazumijeva lišavanje slobode. Osobe koje se podvrgavaju preventivnom pritvoru se zatvaraju u običnim zatvorima, iako u

odvojenim prostorijama. Minimalne izmjene pritvorskog režima koje te osobe uživaju u usporedbi sa običnim zatvorenicima koji služe kazne, uključujući privilegije kao što su prava pritvorenika da nose sopstvenu odjeću, da konfornije urede svoje ćelije, ne mogu prikriti činjenicu da ne postoji suštinska razlika između izvršenja zatvorske kazne i naloga za preventivni pritvor. Trenutno ne postoji dovoljna psihološka podrška namijenjena zatvornicima koji su preventivno pritvoreni da bi se osigurala prevencija krivičnih djela takvih osoba. Prema tome, Sud ne može prihvatiti argument Vlade da je preventivni pritvor imao isključivo preventivni cilj, a ne cilj kažnjavanja. Prema krivičnom zakonu, preventivni pritvor se može naložiti samo protiv osoba koje su osuđene više puta za krivična djela određene težine. Imajući u vidu njegovo neograničeno trajanje, preventivni pritvor se u potpunosti može shvatiti kao dodatno kažnjavanje za počinjeno djelo te sadrži jasan element odvraćanja. Sudovi krivičnog pravosuđa su uključeni u donošenje i izvršavanje naloga za preventivni pritvor. Dodjeljivanje privremenog otpusta je podložno zaključku suda da ne postoji opasnost da će pritvorenik počiniti nova teška krivična djela, što je uslov koji je teško ispuniti. Iz toga proizilazi da je ta mjera jedna od najstrožijih – ako ne i najstrožija – među onima koje propisuje njemački krivični zakon. Imajući u vidu navedeno, Sud je zaključio se preventivni pritvor na osnovu njemačkog krivičnog zakona mora biti okvalificiran kao "kažnjavanje" u smislu člana 7. stav 1. Konvencije. Osim toga, Sud nije ubijeđen argumentom Vlade da se produženje pritvora podnosioca predstavke odnosi samo na izvršenje kazne koju je nametuo sud koji je donio presudu. Imajući u vidu da je podnosilac predstavke, u vrijeme kada je počinio krivično djelo, mogao biti zadržan u preventivnom pritvoru samo maksimalnih deset godina, produženje mjere predstavlja dodatnu kaznu koja mu je nametnuta retroaktivno na osnovu zakona koji je stupio na snagu nakon što je on počinio krivično djelo.

Zaključak: povreda (jednoglasno).

Član 41: 50 000 EUR po osnovu nematerijalne štete.

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. On može biti preuzet sa baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, HUDOC, (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud proslijedio. On može biti reproduciran u nekomercijalne svrhe pod uslovom da puni naziv predmeta bude citiran, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i pozivanjem na Fond povjerenja za ljudska prava. Poziva se bilo koja osoba koja želi da se služi ovim prevodom, u potpunosti ili djelomično, u komercijalne svrhe da kontaktira publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from HUDOC case-law database of the European

Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights
This summary by the Registry does not bind the Court.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)